

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՇԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՅ
ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱՇԻՆ

SUPREME PATRIARCH
CATHOLICOS
OF ALL ARMENIANS
MOTHER SEE OF HOLY ETCHMIADZIN

"ԱՍՏՈՒԱՍ ԸՆԴ ՄԵԶ"

ԵՒ

ՄԵՆՔ՝ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱՍ

«Ահա կոյս յղացի և ծնցի որդի,
եւ կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ,
Որ թարգմանի 'ընդ մեզ Աստուած'»
(ՄԱՏԹ. Ա. 23):

Նոր Տարի մըն ալ ահա կը բացուի մեր կենսընթացութեան դարագնաց ճամբուն վրայ: 1997 թուանիշով ան պիտի արձանագրուի և ճանչցուի թէ՛ մեր անհատական կենսագրութեան և թէ՛ մեր ազգի և մարդկութեան տարեգրութեան մշտաբաց էջերուն վրայ: Այս օրերուն յատուկ ուշակեղորոնութեամբ կ'անդրադառնանք որ 1997 տարիներն են անցած այն օրէն ասդին երբ երկինքը իջաւ ու միացաւ երկրին հետ, երբ երկրի անշուք մէկ կէտին վրայ, Բեթղեհէմի մէջ, Աստուած Ի՛նք խոնարհեցաւ ու մարդացաւ Իր Որդւոյն՝ Բանին Աստուծոյ մարմնառութեամբը և մեր մարդկային բնութեան հետ նոյնացումովը, ի սէր այս վերջնոյն աստուածատիպ Եկարագրին վերաբիրեղացման և աստուածադրոշմ պատկերին վերականգնումին:

Ս. ԾՆՆՂԵԱՆ տօնն է որ քրիստոնեաներուն համար կ'իմաստաւորէ և կ'արժեւորէ այսպէս կոչուած "Նոր Տարին" և ժամանակի ու նիւթեղէն տարածութեան թելերով հիւսուող մեր կեանքը այս աշխարհի վրայ: Որովհետեւ բացուող ամէն Նոր Տարուայ առաջին մեծ տօնն է ան, որ իր խորհուրդով կը լիցեաւորէ մէկ նոր հանգրուանը մեր կեանքին, գալիք 365 օրերը դրոշմելով Աստուծոյ մեզ հետ ըլլալու գաղափարովը:

Քրիստոնէութիւնը Քրիստոսի անձով է կեանքի կոչումը և այդ անձին ներկայութիւնը ունի իր մէջ որպէս իր բուն էութիւնը կազմող զօրութիւն: Գաղափարաբանութիւն չէ քրիստոնէութիւնը. ոչ ալ սոսկ բարոյական ուսուցումնիրու համակարգ մը. և ոչ ալ իշխանութեան մը տիրապետութիւնը: Անձի մը ճառագայթումն է ան: Ատոր համար "արեգակ"ի է նմանցումը Յիսուս: Արեգակը արեգակ է, որովհետեւ կը ճառագայթէ և երբեք չի դադրիր ճառագայթելէ և չսպառիր ճառագայթելով: Քրիստոս կ'ապրի և չի դադրիր երբեք կեանք ճառագայթելէ: Ոչ խաչը կրցաւ զԱյն զամուած անշարժութեան դատապարտել և ոչ ալ հողը կրցաւ զԱյն պարփակել: Աստուած էր, եղաւ մարդ. Աստուած է, և չի դադրիր մարմին

ըլլալէ նիւթեղէն մարմինը փոխարինելով "խորհրդական մարմնով", այսինքն՝ եկեղեցիով։ Ատոր համար է որ եկեղեցին մեր ծննդավայրն է, Իր մարմինն հետ մեր հաղորդութիւնը։

Այս օրերուն ֆրիստոնէական եկեղեցիները աշխարհի անծայրածիր տարածքին վրայ կը պանծացնեն իրենց հիմնադրին և սկզբնատիպին՝ Քրիստոսի ծննդեան դրուագը իրենց հաւատացեալներուն ըսելու համար թէ Քրիստոսի անունը *էմմանուէլ* է, թէ՛ "Աստուած իրենց հետ է"։ Մեր մէջ Աստուծոյ ներգոյութիւնն ու ներգործութիւնը մեր հարազատ ինքնութեան կնիքն է և միանգամայն մեր կեանքին հոգեկան զօրութեան աղբիւրը։ Ան որ կը կտրուի այդ աղբիւրէն՝ շուտով կը ցամփի իր ուժականութեան մէջ։ Պատմութիւնը կը վկայէ որ մարդիկ յաճախ երբ հեռացած են Աստուծմէ՝ տկարացած են և նաև այլասերած՝ իրենց հարազատ մարդկային ինքնութեան մէջ։ Մարդիկ այսօր գիտական և ճարտարարուեստական ու ճարտարաշինական այնպիսի հսկայական նուաճումներ են կատարած, որ զիրենք կրնան մղել - ինչպէս երբեմն մղած են և այսօր ալ կը մղեն - իրենց ոյժերը այնպէս քացարձակութեան ըմբռնումին տանելու որ կարծես իրենք ըլլան արարիչը երկրի և երկնի, մեծատիեզերքին (macrcosmos) և մանրատիեզերքին (micrcosmos) և նաև տէ՛րը մարդկութեան լինելութեան։

Քրիստոսի ծննդեան տօնը հակադեղն է այդ փորձութեան, և դարմանը մեղքին հիւանդութեան։ Անով Աստուած մեզի կ'ըսէ. — ո՛ր որ ալ ըլլաս, ի՛նչ որ ալ ըլլաս՝ ես քեզի հետ եմ, քու մէջդ եմ, քեզ համար մարդ եղայ, որպէսզի դուն ճշմարիտ մարդ դառնաս, Իմ քու վրայ ներդրած դրոշմը անաղարտ պահես, քու հոգիիդ մէջ Իմ Հոգիին ճառագայթը չշիջեցանես։

Սիրելի՛ք,

Մօտեն հետևելով ներկայ աշխարհի մէջ յառաջ եկած մտածողութեանց և կեանքի յեղաշրջական փոփոխութիւններուն՝ Մենք յստակ կերպով կը տեսնենք հոգևոր վերարթ-նութեան նշանները մարդկութեան կեանքին մէջ։ "Դէպի Աստուած", "դէպի աստուածայինը" շարժումը իրական շարժում է մանաւանդ երիտասարդ սերունդին մէջ, որ նիւթական աշխարհի քարիքներով ինքզինքն յագեցած կը գտնէ և հոգևոր ապրումի ծարաւն ու տենչը կը զգայ։

Մեր հայ ժողովուրդն ալ ընդհանուր մարդկութեան կեանքի շրջագիծին մէջ իր կեանքն ապրելով, և մանաւանդ մեր ժողովուրդի ֆրիստոնէական պատմութեան և մշակոյթին ժառանգորդն ըլլալով՝ աւելի կարիք ունի հոգևոր վերազարթօնքին։ Այլևս չտարուինք միշտ ըսելու և կրկնելու որ 70 տարիներ մենք Հայաստանի մէջ մնացիմք զուրկ ֆրիստոնէական դաստիարակութիւնէն։ 70 տարիներն ի՛նչ կ'արժեն 1700 տարիներու այնքան լիացած ֆրիստոնէական կեանքի արժէքներուն պատմական փորձառութեան հարստութեան դիմաց....:

70 տարիներու սովը չի կրնար 1700 տարիներու առատութիւնը ջնջել, մոռցնել տալ կամ ստուերի տակ դնել...: Եթէ ճշմարտօրէն հաղորդակից և հաւատարիմ ենք մեր պատմութեանը՝ պէտք ունինք այսօր այդ քրիստոնէական ինքնութիւնը վերաբերեցնելու, վերաթևորելու և վերագորացնելու:

Աստուած մեզի հետ եղաւ դարե՛ր դարե՛ր շարունակ, թէ՛ տառապանքի և թէ՛ յաղթանակի, թէ՛ խաղաղութեան և թէ՛ խռովութեան վիճակներուն մէջ:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր հաւատքին պերճախօս վկայութիւնն եղող մեր փառակերտ տաճարներուն մէջէն, Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տեսիլքովը ներթափանցուած և լուսեղիմացած:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր Հայ Գիրին մէջէն, Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի տեսիլքովը ձև ստացած և մեր նակտին դրոշմուած:

Աստուած մեզի հետ եղաւ Աւարայրի դաշտին վրայ, Ս. Վարդանի կողմին կանգնած Ս. Ղևոնդի հրաշունչ աղօթքներովը:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր մագաղաթներուն և տպագիր մատեաններուն մէջէն, մեր գրիչներուն և գծողներուն տառերով, գիծերով և գոյներով:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր խաչքարերուն մէջէն, մահուան դառնութեան դիմաց անմահութեան շունչը ապրեցնելով մեր մէջ:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր սուրբերուն և նահատակներուն մէջէն, մաքրաշունչ կեանքի և արեան գնով արտայայտուած հաւատքի հաւատարմութեան ըմբռնումը կենդանի պահելով մեր ողջ գոյութեանը մէջ:

Աստուած մեզի հետ եղաւ "բազում եղանակօք և բազում ժամանակօք", բայց ոչ միայն անցեալին, այլև այսօր:

Աստուած մեզի հետ եղաւ երբ Արցախի ժողովուրդը և Արցախացեալ հայ ժողովուրդի բոլոր զաւակները ի Մայր Հայրենիք և ի Սփիւռս աշխարհի հաւատարիմ մնացին Աստուծոյ տուած ազատութեան գաղափարին և պարտաւորութեան ու իրաւունքին:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր Հայրենիքի անկախութեան հռչակումին մէջէն, դեռ հինգ տարիներ առաջ, ազատութեան գաղափարը շօշափելի իրականութեան վերածելով:

Աստուած մեզի հետ եղաւ մեր Ս. Եկեղեցւոյ՝ իր Միածին Որդւոյն մարմնին վերառողջացումովը, վերակենդանացումովը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի վերածաղկումովը և ողջ Հայց. Եկեղեցւոյ յարաճուն պտղաբերութեամբը:

Աստուած մեզի հետ է այսօր: Սա ինձ համար — և Վստահ եմ ձեզ համար — կենդանի հաւատք է, մեր բոլորի գոյութեանը հետ շաղախուած համոզում է և ապրում միանգամայն: Աստուծոյ մեզ հետ ըլլալու գիտակցութիւնը առաւել ևս ուժեղ և ներգործօն կը դառնայ մեր մէջ երբ մենք յատուկ ճիգով ջանանք մեր գերագոյն կարելին ընել որպէսզի *մենք* ըլլանք

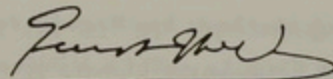
Աստուծոյ հետ: Ըլլա՛նք լիասի՛րտ կերպով և ոչ թէ պարագայական եղանակով. ըլլա՛նք վաւերական ապրումով և ոչ թէ յիշատակային անդրադարձումով. ըլլանք ճշմարիտ, տա՛մ, անկեղծ, ամբողջական ինքնամիացումով Անոր հետ և ոչ թէ ձևական պատկանելիութեան տարտամ զգացումով:

••

Այս մտածումներով և զգացումներով առաջնորդուած՝ սրտագին կոչ կ'ընենք մեր սիրեցեալ ժողովրդեան, որ մարդեղացեալ ՅԻՍՈՒՍԻՆ հետ մեր ըլլալը, ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ-ին հանդէպ հաւատարիմ մնալը և ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ-ին զօրութիւնը մեր մէջ կենսարար և առողջարար ոյժի վերածելը դառնայ մեր կենսընթացի արեւելումը, ուղղուածութիւնը 20-րդ դարի այս վերջին տարիներուն երբ կը պատրաստուինք ողջունելու ճոր, երրորդ, հազարամեակ մը քրիստոնէական յանրժազնաց պատմութեան մէջ:

Ջերմօրէն կը շնորհաւորենք մեր Հայց. Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ Գործադրական միւս Աթոռներու գահակալները և մեր սիրեցեալ եղբայրները՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը և Երուսաղէմի ու Կ. Պոլսոյ Պատրիարքները, մեր բեմերու Առաջնորդները, մեր Հայրենիքի Հանրապետութեան Նախագահն ու պետական աւագանին, մեր բոլոր կրօնական, եկեղեցական, բարեսիրական, կրթական, մշակութային, ընկերային հաստատութիւններն ու կազմակերպութիւնները ի Մայր Հայաստան և ի Սփիւռս աշխարհի:

Մեր աղերսալից աղօթքն է ու սրտալից մաղթանքը որ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ-ը դառնայ մեզ համար ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ, Աստուած ըլլայ մեզ հետ մեր լինելովն իրեն հետ, վասն շինութեան և բարգաւաճութեան ազգիս Հայոց, և վասն բարօրութեան համայն մարդկութեան և ի փառս Ամենասուրբ Երրորդութեան. ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Ա.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

5 Յունուար 1997

Ի Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին